

Syskonbus.
"Det var lillebror
som började ..."
Foto: Henrik Teleman

Mobila öden

2016 intervjuade konstnären **Henrik Teleman** nyanlända flyktingar och fick ta del av bilder från deras mobiltelefoner. Fem år senare träffade han några av dem igen. Resultatet visas just nu i utställningen *Drömmar på månen*.

Text: **Lotta Isacsson**

En berättelse om flyktingars liv

"Det är fruktansvärt spännande att se hur människor förändras."

D *römmar på månen* är inte en utställning – det är rättare sagt en berättelse eftersom det även finns en bok med samma namn – om "flyktingar", har **Henrik Teleman** framhållit i olika sammanhang. Men visst är det ett gränsfall. Just nu visas den på Mångkulturellt centrum i Stockholmsförorten Norsborg.

– Risken är att om den marknadsförs som en utställning om flyktingar tror man att det bara är elände. Vem har tid och ork för det? Jag ville veta vad som har hänt med – och framförallt i – de människor jag pratade med 2016.

Henrik Teleman.
Foto: Håkan Julander

Det är fruktansvärt spännande att se hur människor förändras. Kontrasten mellan deras liv nu och förr är väldigt stor, förklarar Henrik Teleman.

Som det ofta är började allt med en slump.

– Jag var i Malmö för att träffa min dåvarande käresta. Folk satt på golvet inne på Malmö Centralstation. Folk brukar inte göra det, och dessutom såg de inte ut som svenskar.

Finkläder och förväntningar.

Foto: Charlotta Sandelin, Hallands historiska museum

Julgran och karaoke.

Foto Ward Alarej

I sina drömmar bjuder "Rasha" in vänner från Sverige till sin trygga, generösa bakgård.

Foto Ward Alarej

"Rasismen började blomma 2016 men de som kom hit var ändå så otroligt positiva."

Han insåg att i den egna hemorten, lilla Virserum i de småländska skogarna, med en massa tomma lägenheter hade det alltid funnits flyktingar men han hade egentligen aldrig pratat med dem. Nyfikenheten väcktes. Eller som han i all enkelhet uttrycker det:

– Det kändes nödvändigt att göra det här.

Henrik Teleman besökte sju flyktinganläggningar i landet, från Lammhult i Kronobergs län till Marma i Uppland. Via intervjuer och bilder i deras mobiltelefoner fick han ta del av hur de levde innan de flydde från krig och misär. Till trygga Sverige – eller?

– Rasismen började blomma 2016 men de som kom hit var ändå så otroligt positiva. Jag har upplevt att man ser selektivt på det som händer och sägs här. En annan sak man kunde se redan då var att generellt sett upplever sig de flesta mer välkomna på landsbygden än i städer.

Dessa möten, den första delen av projektet för den som vill, ledde till boken och utställningsprojektet *I telefonen finns hela människan* som kom ut 2017.

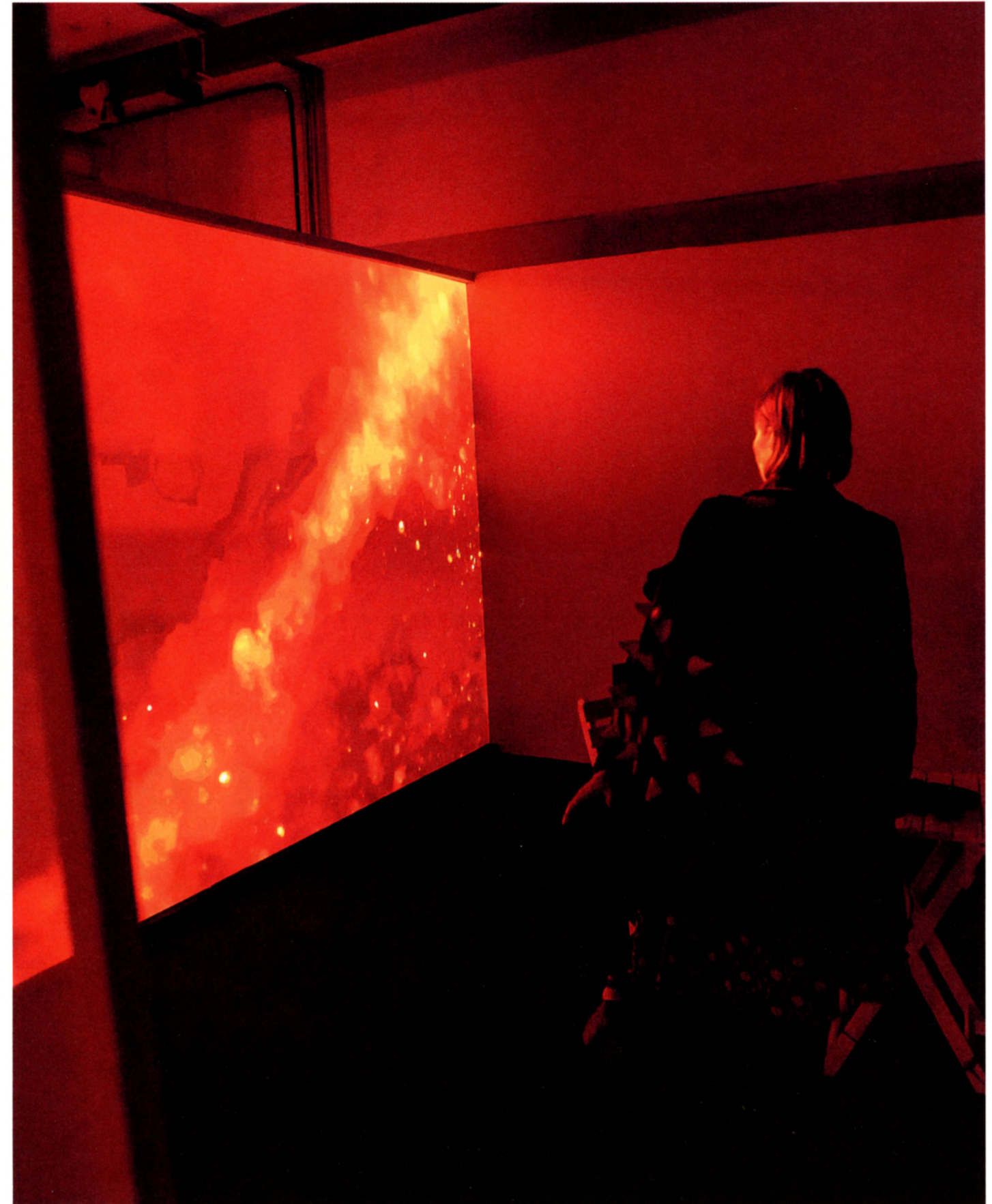
Den andra delen, *Drömmar på månen*, ger svar på den givna frågan hur det har gått för

dem som kom hit. Svaret är: bra – för de allra flesta. Ungdomarna har haft det betydligt lättare, berättar Henrik Teleman. För de lite äldre som ska kämpa med att lära sig ett nytt språk och så vidare har det varit tuffare.

– Sedan har vi den rädsla som har spridit sig hos många de senaste åren med koranbränningar, Sverigedemokraterna, socialtjänsten (de rykten som spreds i början av 2022 om att socialtjänstens barn- och ungdomsvård "kidnappar barn", framförallt muslimska, reds. anm.) och så vidare. Många har blivit konstant rädda och oroliga.

Ett annat mönster är att många som har börjat tjäna lite pengar, kanske fått permanent uppehållstillstånd och blivit svenska medborgare, har börjat resa hem – i den mån det går – för att träffa dem de tvingats lämna bakom sig.

Utställningen *Drömmar på månen* är allt annat än inramade bilder i prydliga rader. Det är en lek med färg och form, ljus och mörker, fragment och helheter. Precis som livet självt. Och extra mycket för den vars tillvaro slagits i spillror och måste börja om någon annanstans. ●

Form, färg och ljus.

Foto Ward Alarej

Skribenten

Lotta Isacson är redaktör för *Folket i Bild/Kulturfront*.